

Sari Ahola (2022)

Rimaa hipoen selviää tilanteesta – Yleisten kielitutkintojen suomen kielen arvioijien käsityksiä arvioinnista ja suullisesta kielitaidosta [Klarar med nöd och näppe av en taluppgift – bedömarnas uppfattningar om språkbedömning och muntliga färdigheter i provet i finska i Allmänna Språkexamina]

Jyväskylän yliopisto [Jyväskylä universitet]

Avsikten med denna avhandling var att undersöka bedömarnas uppfattningar om språkbedömning och muntliga färdigheter vid provet i finska, och hur dessa uppfattningar påverkar deras bedömningsbeteende. Kontexten för denna kvalitativa studie är den finska språkexamen på mellannivå (färdighetsnivåerna 3–4~B1–B2) som baserar sig på de Allmänna Språkexamina i Finland (ASE, YKI). Examen på mellannivå är det vanligaste sättet för vuxna att bevisa sina språkkunskaper som krävs för medborgarskap, arbete eller studier. Den teoretiska utgångspunkten för avhandlingen grundar sig i det sociokulturella perspektivet på uppfattningar. Avhandlingen består av fyra delstudier och datan baserar sig på följande delområden: en tematisk intervju, skriftliga kommentarer om muntliga prestationer och en enkät med öppna frågor. Materialet har analyserats med hjälp av innehålls- och diskursanalys.

Av resultaten framgår att trots samma bedömarutbildning och bedömningskriterier, betonar bedömarna i sina slutliga beslut ett eller två bedömningskriterier, såsom strukturernas exakthet, uttal, smidighet och begriplighet/förståelighet. Betoningen på vissa språkliga egenskaper är relaterad till studerandes språkkunskaper, samt hur bedömarna värderar de språkliga aspekterna. Tillräckliga språkkunskaper definierades genom begriplighet och visade sig vara starkt sammankopplade med krav på språkkunskaper i finska för finskt medborgarskap. Tillräckliga språkkunskaper uppnåddes genom formella studier, medan goda språkkunskaper däremot även krävde interaktion med personer som talade språket som sitt modersmål. Resultaten tyder på att bedömarna tolkar deltagarnas prestationer olika och att L1-erkännande påverkar deras bedömningsbeteende. Uppfattningar om talarnas muntliga färdigheter varierar beroende på provdeltagare och påverkas likaså av bedömarnas tidigare erfarenheter av olika inlärare. Uppfattningar om språkbedömning påverkas av bedömningserfarenhet, bedömningsutbildning samt övriga bedömares åsikter.